Magyar jogi modul

A környezeti aktivizmust támogató alkotmányos jogszabályok és joggyakorlat 1.

EnviRights

Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

Co-funded by the European Union

Co-funded by the European Union within the CERV-2024-CHAR-LITI-CIVIC Programme (project no. 101214893 - EnviRights). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or of the European Education and Culture Executive Agency (EACEA), as granting authority. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

EnviRights

Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

emla

Az Alapjogi Charta 11. cikke: véleménynyilvánítás szabadsága, információhoz való jog

dr. Gajdics Ágnes
2026. november 2.

Co-funded by the European Union

Környezetvédőként milyen jogaim vannak?

EU Alapjogi Charta

11. cikk	**A véleménynyilvánítás szabadsága, jog az információk megismeréséhez és közléséhez**
12. cikk	Jog a békés célú gyülekezéshez és a másokkal való politikai, szakszervezeti és polgári célú egyesüléshez
37. cikk	A környezetvédelem beépítése az uniós politikákba
41. cikk	Pártatlan, tisztességes és ésszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog
42. cikk	Az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz való hozzáférés joga
44. cikk	Petíciós jog
47. cikk	Bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jog

Környezetvédőként milyen jogaim vannak?

Alaptörvény

P) cikk	A természeti erőforrások védelme és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.
VI. cikk	Magán- és családi élet, otthon, jó hírnév védelme **Személyes adatok védelme és a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog**
VIII. cikk	A békés gyülekezés és a szervezet létrehozásának joga
IX. cikk	**Véleménynyilvánítás szabadsága**
XX. cikk	A testi és lelki egészséghez való jog
XXI. cikk	Az egészséges környezethez való jog
XXIV. cikk	Tisztességes eljáráshoz való jog
XXV. cikk	A panasztétel joga
XXVIII. cikk	A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, jogorvoslathoz való jog

A véleménynyilvánítás szabadsága és keretei

Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

Szabad véleményformálás és véleménynyilvánítás

az emberi méltóság

Közéleti szereplő személyiségi jogának védelme

a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltósága

becsülethez és jóhírnévhez való jog (Ptk.)- rágalmazás, becsületsértés (Szabs., Btk.)

A sajtó szabadsága és sokszínűsége

magán- és családi élet, otthon védelme

Közügyek szabad megvitatása

Co-funded by the European Union

A véleménynyilvánítás korlátja:
A becsülethez és jóhírnévhez való jog - Ptk.

Ptk. 2:45. §

BECSÜLET

Indokolatlanul bántó vélemény

„A becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, **kifejezésmódjában indokolatlanul bántó vélemény**nyilvánítás.”

JÓHÍRNÉV

Valótlan vagy hamis színben feltüntetett tény

„A jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, **valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel**.”

Co-funded by the European Union

EnviRights

Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

Közéleti szereplők személyiségi jogának védelme

Ptk. 2:44. §

emla

01 A KÖZÜGYEK MEGVITATÁSA

A közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül **korlátozhatja;** azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

szükséges és arányos

emberi méltóság sérelme nélkül

a magán- és családi élet, valamint az otthon sérthetetlen

02 AZONOS VÉDELEM

A közéleti szereplőt a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben a nem közéleti szereplővel azonos védelem illeti meg.

03 MI NEM KÖZÜGY?

Nem minősül közügynek a közéleti szereplő magán- vagy családi életével kapcsolatos tevékenység, illetve adat.

A közszereplői minőség nem szünteti meg a magánszféra védelmét.

Co-funded by the European Union

EnviRights

Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

A véleménynyilvánítás korlátja: a becsület büntetőjogi védelme

emla

Szempont	Rágalmazás (Btk. 226. §)	Becsületsértés (Btk. 227. §)	Hamis felvétel készítése (Btk. 226/A. §)	Hamis felvétel közzététele (Btk. 226/B. §)
Elkövetési magatartás	Becsületcsorbításra alkalmas tény állítása vagy híresztelése	Sértő kifejezés használata vagy egyéb sértő magatartás	Hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú hang- vagy képfelvétel készítése	Hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú hang- vagy képfelvétel hozzáférhetővé tétele
A közlés jellege	Tényállítás	Értékítélet, sértés	Manipulált tartalom létrehozása	Manipulált tartalom terjesztése
Minősített esetek	Aljas indokból, nagy nyilvánosság előtt vagy jelentős érdeksérelmet okozva	Nagy nyilvánosság előtt, illetve munkakörrel/közfeladattal összefüggésben	Nincs külön minősített alakzat	A nyilvánosságra hozatal önálló, súlyosabban büntetett tényállás
Büntetési tétel	1 évig terjedő szabadságvesztés, minősített esetben 2 év	1 évig terjedő szabadságvesztés	1 évig terjedő szabadságvesztés	2 évig terjedő szabadságvesztés
Tettleges elkövetés	Nem jellemző	Kifejezetten büntetendő	Nem releváns	Nem releváns
Közügyek szabad vitatása	Nem büntetendő: sajtóban vagy médiaszolgáltatás útján **kivéve** az emberi méltóság nyilvánvaló és súlyosan becsmérlő tagadása esetén	Ugyanez a kivétel alkalmazandó	Nincs ilyen kivétel	Nincs ilyen kivétel

Co-funded by the European Union

Az információhoz való hozzáférés

Mi a környezeti információ?

A környezeti információ közérdekű adat

311/2005. (XII.25.) Korm. r. a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáférésének rendjéről

1995. évi LIII. törvény (Kvtv.)

2011. évi CXII. törvény (Infotv.)

Aktív és passzív információs jog

Eljárás és jogorvoslat részletei

Információk nélkül sem a részvétel, sem a jogérvényesítés nem lehetséges…

Co-funded by the European Union

A környezeti információ fogalma és a hatóságok kötelezettségei

Környezeti információk köre

- Környezeti elemek és állapotuk
  (levegő, víz, talaj, biodiverzitás stb.)
- Kibocsátások és környezetterhelések
  (zaj, sugárzás, hulladék, szennyezések)
- Környezetvédelmi intézkedések, politikák, jogszabályok, tervek és programok
- Végrehajtási jelentések, hatástanulmányok, kockázatelemzések
- Gazdasági elemzések és a környezetet érintő döntések alapjául szolgáló feltevések
- Az emberi egészséget és biztonságot érintő környezeti hatások

A környezeti információval rendelkező szervek kötelezettségei

- ✓ A releváns dokumentumok nyilvános közzététele
- ✓ Elektronikus adatbázisok és online hozzáférés biztosítása
- ✓ Az adatok rendszeres frissítése
- ✓ Mérési és módszertani információk rendelkezésre bocsátása
- ✓ Közvetlen környezeti vagy egészségügyi veszély esetén azonnali tájékoztatás

Co-funded by the European Union

Passzív és aktív információs jog

Szempont	Passzív információs jog	Aktív információs jog
Kezdeményező	Állampolgár, civil szervezet - (bárki)	Hatóság vagy információval rendelkező szerv
Módja	Információigénylés benyújtása	Automatikus közzététel
Lényege	Jog a közérdekű adat megismerésére	Kötelezettség az információ közzétételére
Hatósági feladat	Válaszadás az igénylésre	Rendszeres tájékoztatás és adatszolgáltatás
Tipikus információk	Konkrét dokumentumok, adatok, mérések	Jogszabályok, jelentések, tervek, programok, monitoring adatok
Elérési forma	Kérelem alapján	Honlap, nyilvános adatbázisok, hirdetmények
	„Kérdezni lehet”	„Tájékoztatni kell”

Passzív információs jog = hozzáférés kérésre

Aktív információs jog = tájékoztatás hivatalból

Co-funded by the European Union

Közérdekű adatigényléssel kapcsolatos per
(Infotv. 31–31/C. §)

EnviRights
Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

emla

Mikor indítható per?

- Adatigénylés elutasítása/nem megfelelő teljesítése esetén
- Ha az adatkezelő határidőben nem teljesíti az igényt
- A költségtérítés összegének vitatása esetén

Az eljárás

- Gyorsított, soron kívüli bírósági eljárás
- A bizonyítási teher az adatkezelőt terheli
- A kereset benyújtására főszabály szerint 30 nap áll rendelkezésre
- A bíróság kötelezheti az adatkezelőt az adatok kiadására

Speciális eljárási szabályok

- Rövid határidők a perfelvételre és a fellebbezésre
- Korlátozott bizonyítás, utólagos bizonyításnak főszabály szerint nincs helye
- Az alperes mulasztása esetén a keresetet nem vitatottnak kell tekinteni
- Másodfokú eljárás és felülvizsgálat is gyorsított rendben zajlik

+ panasz benyújtása a NAIH felé

Co-funded by the European Union

EnviRights

Empowering eNVIronmental RIGHTS defenders through monitoring, capacity building and advocacy in Europe

Köszönöm a figyelmet!

Together, we protect
people and the planet.

Co-funded by the European Union

emla